

ВИПРОБУВАННЯ

Уже самою назвою твору автор ніби хоче пояснити читачеві, що події минулого і сьогодення тісно переплелися, що пам'ять грізного воєнного часу живе у кожному із нас. Роман складається з трьох частин і охоплює період в чотири десятиліття. Головний герой — учитель Валерій Васильович Крайничний. Через його нелегке життя просліджуються долі мільйонів і мільйонів співвітчизників, які винесли на своїх плечах тягар воєнного лихоліття, труднощі перших повоєнних літ.

У першій частині, що має назву «Спомин для сина», письменник змальовує той далекий сорок перший, коли мирний ритм життя людей був порушений ворожою навалюю. Підліток Валерик, котрий після семирічки готувався вступити до педагогічного технікуму, потрапляє в жахливий коловорот війни. Він назавжди розлучається із своїми друзями: кмітливим Митьком Панібратом, який мріяв конструювати літаки, гострою на язик Катрусею, що збиралася вчитись на медсестру. Так і не зустрівся з татом, котрий служив командиром у Червоній Армії. Непередбачені події закинули Валерика з рідних Дашків у далеке прикордонне містечко Млиновичі, а потім до солдатів, котрі поспішали на фронт.

Уже в першій частині твору чітко виимальовується характер юного героя. Справжня людина проходить становлення ще в дитячі, шкільні роки. Автор без моралізації доводить, що його герой, який ще з дитячих літ виробив у собі позитивні моральні якості. Щирість, доброта, комсомольська наполегливість, пунктуальність, відвага — такими рисами наділяє автор свого головного персонажа.

І хоч події на початку роману розгортаються напередодні і в перші дні війни, письменник досить скупо описує баталії, бойові невдачі, але це ніскільки не зменшує напругу драматичних, а іноді і трагічних подій того періоду. З багатьох сторінок твору ми відчуваємо смертельний подих війни, її жахливість і постійно незаживаючі болі.

Леонід Бразов добре знає, що таке війна. Знає не по чужих спогадах і переказах. Він на своїх плечах відчував увесь її тягар. А звідси і така точність і емоційність, навіть у дрібницях. Письменник з особливою теплотою і любов'ю змальовує образи фронтовиків. Вони в нього завжди скромні, непоказні, але це люди широкої душі, до кінця віддані Батьківщині. Саме таким постає

Напередодні відкриття XXVI з'їзду Комуністичної партії Радянського Союзу у видавництві «Радянський письменник» вийшов новий роман нашого земляка письменника Леоніда Бразова «Так далеко, так близько».

перед читачем головний бухгалтер Іван Калістратович Ребрун. Пригадаймо епізод, коли він, не роздумуючи, кинувся у крижану воду, щоб урятувати дівчинку, яка впала в річку.

У романі письменник не лише доносить до нас картину народних страждань воєнного часу, не лише розкриває глибокий патріотизм, духовну стійкість радянських людей, а й закликає нинішнє покоління до пильності, до боротьби за справу миру, за те, щоб не повторились криваві картини минулої війни, щоб атомний гриб не затьмарив чисте небо над нашою планетою.

Події грізного далекого минулого тісно переплелися із фактами нинішнього життя, з вчинками людей сьогоднішнього дня. Вони ніби доповнюють, підсилюють реальне, багатогранне життя повоєнних літ. Адже і в мирні дні боротьба між добром і злом, між чесністю і неправдою, між передовим і відсталим продовжується. І в цьому поєднанні компромісу не було і не буде.

Непримиренний до будь-яких аномалій у нашому житті, письменник, як і в попередніх творах, виводить ряд негативних образів, носіїв егоїзму, міщанської обмеженості і зажерливості, паразитизму і чванства. Саме в цьому плані досить колоритно виписаний тип Гриші Пуцьвірка, хитрого і нечесного на ружу, слизкого і в той же час боягузливого. І наша негативна фігура — касирка магазину Брухтієва, типова паразитична міщанка, для якої немає нічого святого. Вона невірна в подружжі, байдужа

до своєї рідної дитини, допомагає своєму коханцеві, директору магазину, робити махінації. Зачерствіла душею Брухтієва, здається, і любити нікого не може, окрім свого пса. Недаремно сусіди по будинку її називають «собачою мамою». В одному, думається, письменник погрішив, коли показав, що такий паразитичний елемент може добровільно піти в міліцію і зізнатися в усіх своїх злочинах.

Серед антиподів нашого суспільства, що виведені автором у романі, читач стикається і з такими типами, як злодій Хлюст, буфетниця Муся, п'яничка Прошка. Є в творі і інші персонажі, які на перший погляд можуть здатися і порядними, однак своїми вчинками свідчать, що і вони заражені міщанським егоїзмом. Не викликає симпатії Поліна Мартинівна і Андрій Прохорович Шураки, Ольга Жлуктенко та її пенсіонерка Лімітна. І все ж, на нашу думку, не зовсім вмотивований образ п'яниці Прошки. Здається, автор силою притягнув у свій твір цей персонаж і надто багато місця відвів йому, викликавши у читача не осуд, а співчуття до цієї пропалої людини. Одним словом, цей персонаж досить таки дискусійний.

Галерея негативних образів служить своєрідним фоном, на якому ще колоритніше постають позитивні герої роману: учитель Крайничний, дільничний міліціонер Качалка, кранівниця Круча, ткаля Доля, бухгалтер Ребрун. Кожен з них має свій характер, свої погляди на життя, свої уподобання, свою професійну майстерність і, звичайно, свій життєвий шлях. І все ж їх об'єднує одне — активність в утвердженні норм соціалістичного способу життя, в утвердженні моральних якостей і комуністичних ідеалів. І похвально, що письменник не виліпив з них голубих фігур, а подав таких, якими вони є насправді в нашому житті. Вони не позбавлені нічого людського, можуть і помилятися і в чомусь схибити, але ніколи не поступляться совістю, людською гідністю. Такі позитивні герої для читачів зрозумілі і близькі.

Новий роман Леоніда Бразова «Так далеко, так близько» справді вдача письменника, своєрідний крок уперед до вершин творчої майстерності. Звичайно, було б наївно думати, що в творі все бездоганно. Можна зауважити хоча б таке. Третя частина роману «Крихти кохання» написана дещо в конспективному ключі, що, безумовно, знижує його емоційну наснагу. Здається, що твір переобтяжений персонажами, тому деякі з них виписані схематично і не привертають уваги читача. І все ж в цілому роман хвилює, читається з інтересом.

І. НАЛИВАЙКО,

член Спілки журналістів СРСР.